

licensing activity on the procurement of secondary metals to entities that are currently in a wrongful plane has been noted. In the field of alternative energy, the situation regarding energy consumption and energy production in Ukraine has been analyzed. It has been stated that one of the most optimal options for targeted stimulation of alternative energy, in particular among households, is the direction of biogas plants. It has been substantiated that the priorities of the development of environmental entrepreneurship should contribute to the establishment of Ukraine on the world stage as an active producer of environmental innovations. Further research will focus on the study of the priorities of the macroeconomic strategy of Ukraine's development towards enhancing the value of environmental entrepreneurship.

Key words: ecological enterprise, water purification, waste management, alternative energy, ecological innovations.

Одержано 12.10.2017 р.

УДК 671: 330.341

Іванишина Галина Сергіївна,
здобувач,
Національна академія управління

ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ВИРОБІВ З ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ І КАМІННЯ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті досліджено основні тенденції розвитку вітчизняного ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння. З'ясовано теоретичну сутність ринку, який формують виробничий та операційний сегменти. Зазначено, що ринок виробів з дорогоцінних металів і каміння слід розглядати як механізм узгодження попиту і пропозиції на стратегічно важливі ресурси – дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення та напівдорогоцінне каміння. Наведено схематичне відображення структури ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння згідно його спеціалізації. У частині пропозиції, виробничому сегменті вказано на об'єкти переробки та обробки, в операційному сегменті – на об'єкти операцій і торгівлі. У частині попиту визначено основних суб'єктів ринку, а саме державу, банки і фінансово-кредитні установи, бізнес (подальша переробка, торгівля), міжбанківську валютну біржу, суб'єктів інших держав, споживачів-домогосподарств. Подано авторське бачення основних проблем вітчизняного ринку, які проявляються в управлінському, підприємницькому, ресурсному і секторальному аспектах. Описано ключові проблеми, вирішення яких окреслює перспективи подальшого розвитку ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння України. Найперше окреслено проблемність та наслідкову деструктивність недотримання виробниками вимог законодавства України у сфері застосування технічних регламентів та стандартів, недоліки нормативно-правового регулювання взагалі. Вирішення цієї проблеми вимагає впровадження міжнародних стандартів якості. Звернено увагу на ризики неефективної системи контролю якості виробів з дорогоцінних металів і каміння в Україні, наслідком чого є неконкурентоспроможність вітчизняної продукції, послаблення позицій вітчизняного ринку за експортним потенціалом. Окремо акцентовано увагу на проблемі відсутності належного інформаційного забезпечення, що утрудняє можливості аналізу тенденцій розвитку ринку вітчизняними вченими і фахівцями. У підсумку визначено, що перспективи розвитку ринку слід орієнтувати на вирішення гострих проблем, пов'язаних з недоліками державного управління, сировинною імпортозалежністю, неефективною системою управління якістю продукції, недосконалим конкурентним середовищем, технічною відсталістю в обробці окремих матеріалів, браком статистичної інформації та практикою секторальних проблем на зразок ситуації зі стихійним видобутком бурштину.

Ключові слова: ринок виробів з дорогоцінних металів і каміння, ювелірні вироби, контроль якості виробів, конкурентне середовище ринку.

ВСТУП

Постановка проблеми. Україна має тривалу історію і глибоку традицію виробництва та обробки дорогоцінних металів і каміння. Водночас сучасні реалії з негативним впливом зовнішніх чинників, імпорту неякісних сировинних матеріалів вносять суттєвий деструктив у процеси розвитку вітчизняного

ринку дорогоцінних металів і каміння. Такий ринок охоплює два головних сегменти – виробничий та банківський. У даному дослідженні фокус зроблено на ринок виробів з дорогоцінних металів і каміння в Україні, зокрема в контексті виявлення поточних тенденцій та перспектив розвитку конкурентних відносин на ньому. Це особливо актуальне питання з огляду на подальші інтеграційні процеси, у тому числі

членство України в СОТ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дане дослідження проведено з використанням положень нормативно-правової бази (чинної та яка втратила чинність, однак її положення залишаються актуальними в теоретико-роз'яснювальному сенсі), а також матеріалів українських науковців, які займалися даною тематикою. Серед них – Т. Артюх та І. Григоренко (проблеми безпеки й надійності ювелірних виробів), Н. Луців (комплексний аналіз ринку ювелірних виробів) [4], Л. Машковська (методи державного контролю якості), К. Семенюк (державно-управлінські недоліки забезпечення розвитку ювелірної галузі України) [5; 7], Ю. Тітова (інституційна основа державного регулювання обігу дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння), Л. Чиж (проблеми тінізації на ринку дорогоцінних металів) [6] та інші.

На відміну від здійснених напрацювань, дане дослідження покликане охопити існуючі та новітні проблеми розвитку ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння України з цілісним баченням пріоритетів їх вирішення. До того ж нині дана тематика доволі мало висвітлюється вітчизняними вченими, відтак за останні роки відповідних публікацій є порівняно мало.

Мета статті (постановка завдання). Метою даної статті поставлено обґрунтувати перспективи розвитку вітчизняного ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння на основі аналізу сучасних тенденцій та виявлення актуальних проблем.

Для досягнення поставленої мети були виконані такі завдання:

- розкрити сутність ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння з уточненням його структури та сегментів;
- визначити ключові проблеми розвитку ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння в Україні;
- обґрунтувати проблему формалізму законодавчого регулювання, відсутності розвинених систем управління якістю на вітчизняних підприємствах ювелірної сфери;
- розкрити наслідковий ризик браку інформаційного забезпечення для аналізу тенденцій ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ринок виробів з дорогоцінних металів і каміння слід розглядати як механізм узгодження попиту і пропозиції на стратегічно важливі ресурси – дорогоцінні метали, дорогоцінне каміння, дорогоцінне каміння органогенного утворення тощо. Даний ринок формується такими основними сегментами:

- 1) виробничим – сфера переробки, обробки дорогоцінних металів і каміння;
- 2) операційний – сфера здійснення операцій з дорогоцінними металами і камінням.

Схематичне відображення структури ринку згідно його спеціалізації відображено на рис. 1.

Звертаємо увагу, що ринок виробів з дорогоцінних металів орієнтований не лише на ювелірні вироби. Вагомі ніші займають також побутові вироби типу столових приборів, дрібного та плоского посуду, глибокого посуду, виробів для туалетних кімнат, офісних або настільних виробів, виробів ритуального і релігійного призначення тощо. Також окремо слід виділяти вироби технічного та лабораторного призначення з дорогоцінних металів (крім інструментів та їх частин) – тиглів, шпательів, анодів з гальванічним покриттям тощо. Дані положення регламентовані чинним КВЕД [3].

Інституційний вимір функціонування ринку відображають суб'єкти-регулятори, суб'єкти-споживачі, суб'єкти-виробники і посередники. Велику роль у даній інституційній системі відіграють афінажні компанії, які займаються виготовленням злитків з дорогоцінних металів, зокрема золота і срібла. Суб'єкти-виробники з дорогоцінних металів і каміння мають, як правило, різну спеціалізацію, однак здебільшого орієнтовані на традиційний сегмент ювелірних виробів, який налічує близько 2500 одиниць. Водночас залишається перспективним сегмент побутових і промислових виробів (згадані вище технічні і лабораторні вироби).

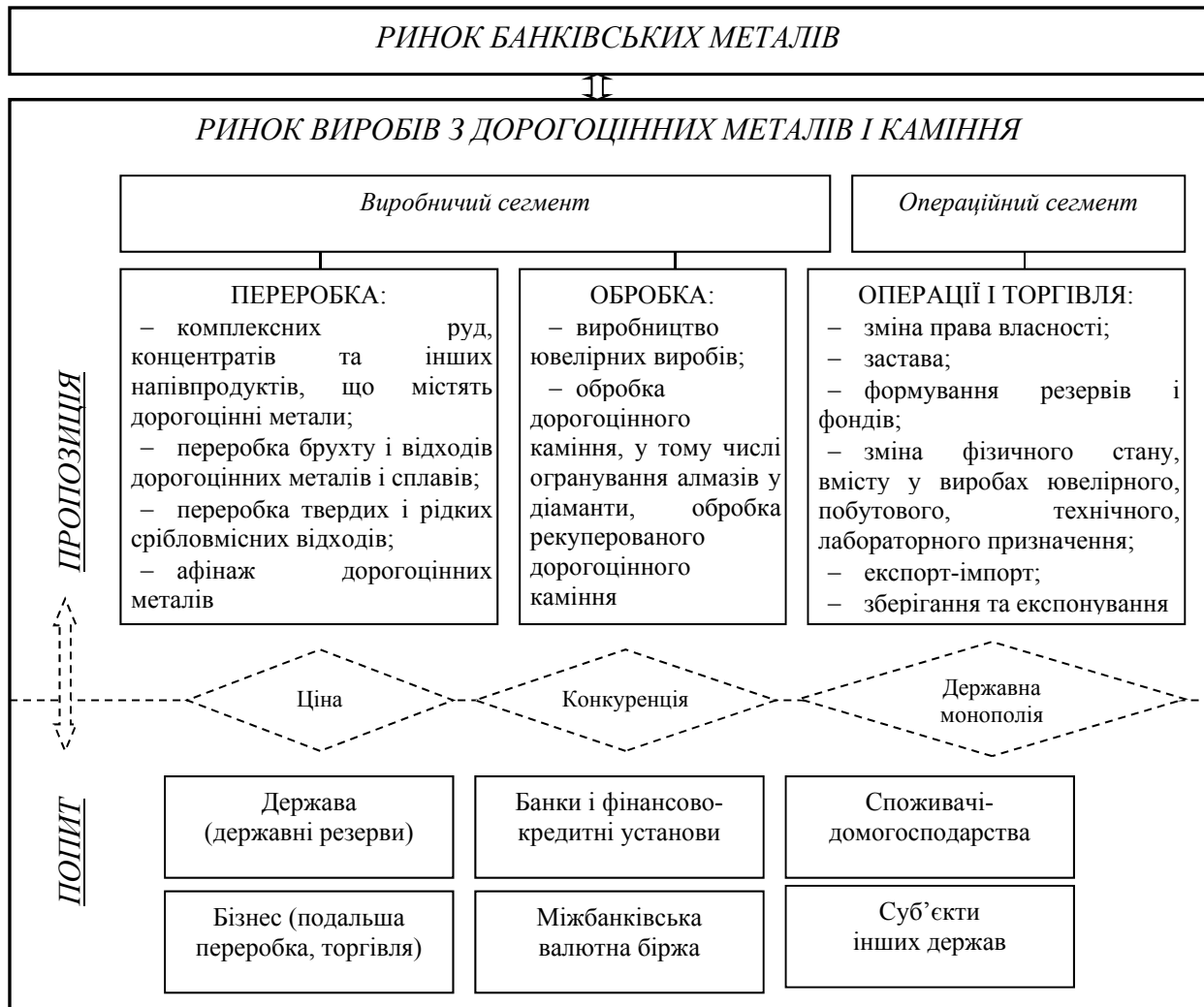
Вітчизняні експерти неоднозначно оцінюють сучасний стан розвитку ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння України. Безперечно, базовою причиною більшості деструктивів є недотримання виробниками вимог законодавства України у сфері застосування технічних регламентів та стандартів [4, с. 79]. Окрім виконавської складової, залишається вкрай проблемним стан правового та нормативного забезпечення контролю за якістю сплавів ювелірних виробів з дорогоцінних металів, а також стан законодавства у сфері технічного регулювання, стандартизації, підтвердження відповідності та захисту прав споживачів [4, с. 79]. Дуже вдало, на наш погляд, виділяє вади нормативно-правового регулювання даної сфери К. Семенюк. Серед них учена вказує: відсутність технічних норм та стандартів якості ювелірних виробів, які б регламентували не лише кількість дорогоцінного металу та його пробу, але й якість та місткість лігатурних домішок, покриття тощо; заборона для суб'єктів господарювання, які займаються виробництвом та реалізацією ювелірних виробів, використовувати у своїй діяльності спрощену систему оподаткування; відсутність чіткого визначення контрольних складових, що становить механізм державного пробірного контролю, а також органів, які здійснюють цей контроль, та ін. [5, с. 4].

Одразу виникає питання – як можна виправити ситуацію в частині нормативно-правового забезпечення. Безперечно, великий вплив у цьому плані має відігравати міжнародна конкуренція, а відтак затребуваним є впровадження міжнародних стандартів якості. Хоча наразі експортно-імпортна діяльність сировинної продукції у сфері виробництва з дорогоцінних металів і каміння в Україні є обмеженою, вітчизняний ринок потребує відкритості та інтегрованості у світовий економічний простір.

Узагалі в експертних колах побутує думка, що сфера виробництва й збуту дорогоцінних металів та

каміння в Україні є доволі централізованою в управлінському плані. У зв'язку з цим учені обґрунтовують, що єдиним реалістичним шляхом створення в Україні ринку дорогоцінних металів є його поступовий, поетапний розвиток від ринку, регульованого державними органами, операції якого

сконцентровано в одному місці, до лібералізованого, вільного міжбанківського ринку [6]. З іншого боку, стратегічна вага даного ринку не допускає виключно саморегулюючого середовища. Тому функція держави має посилюватись у частині контролю і моніторингу ситуації.

Рис. 1. Структура ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння згідно його спеціалізації
 Джерело: побудовано автором за даними [1; 2]

Серед інших проблем, які виділяють вітчизняні фахівці для даної сфери, – відсутність на підприємствах системи управління якістю, застосування суб'єктами господарювання «нестандартних сплавів» та домішок, використання імпортованих сплавів низької якості, нестійких покриттів, які не пройшли випробування на відповідність показникам надійності та безпеки [4, с. 79]. У цьому контексті виринає проблема неефективної системи контролю якості виробів з дорогоцінних металів і каміння в Україні. Як пише К. Семенюк, гармонійне й ефективне функціонування та розвиток ринку виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння неможливі без розроблення та впровадження нового механізму контролю якості виробів як промислового призначення, так і ювелірних; відміна ліцензування даного виду діяльності, як неефективної форми контролю, вже є першим кроком на шляху створення цього механізму [7, с. 148]. При цьому виникає

питання, які практики інших країн краще використовувати, аби забезпечити споживача при купівлі та використанні виробів з дорогоцінних металів і каміння.

Ще одна специфічна проблема – конкурентне середовище ринку. Дана сфера є доволі прибутковою і стратегічною, відтак приваблива з позиції тінізації бізнесу. Свідченням цьому – динамічний розвиток торговельної мережі більшості ювелірних підприємств у великих містах України. Як правило, вони займають торговельні площі у центральних районах міст, що свідчить про прибутковість даного бізнесу. З іншого боку, спостерігаємо проблеми щодо ефективності діяльності такого роду підприємств. Вони доповнюються збереженням практики державної власності у деяких суб'єктів господарювання. До 2012 року державним ювелірним заводам було надано виключне право самостійного клеймування, на відміну від решти виробників. Нині це право делеговано

державним казенним підприємствам пробірною контролю.

Нерозвинене конкурентне середовище демотивує розвиток і диверсифікацію бізнесу. Вітчизняні ювелірні підприємства у своїх діяльності можуть орієнтуватись на: виробництво ювелірних і подібних виробів; оптову і роздрібну (в спеціалізованих магазинах) торгівлю; ремонт годинників та ювелірних виробів; виробництво дорогоцінних металів; афінаж. Дуже важливо, щоб дані сегменти розвивались з формуванням фірмових торговельних мереж. У виробничому сегменті важливо, щоб суб'єкти спеціалізувались не лише на виготовленні виробів із золота та срібла, але й використанні вставок із дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння. Приклад асортиментного різноманіття – зі звіту поки ще Державного підприємства «Львівський державний ювелірний завод» [8]:

- виготовлення ювелірних виробів з дорогоцінних металів – золото, срібло; дорогоцінні метали зі вставками з дорогоцінного та напівдорогоцінного каміння – діамантів, аметисту, сапфіру, топазу, смарагду, гранату, бурштину, цитрину, кварцу, перлин тощо;

- виготовлення виробів недорогоцінних металів – медалей, знаків, значків, державних нагород, відзнак тощо;

- основні товарні групи: перстені, сережки, кулони, брошки, браслети та ланцюжки ручного в'язання, кольє, затискачі до краватки, брелки, запонки, ланцюжки і браслети машинного в'язання, вироби посудної групи з срібла (чайні, кофейні, десертні та столові ложки, виделки, ножі, виделки до лимона і торта, ікорниці, лопатки до торта, молочники, цукерниці, фляги з лійкою, графини, підноси, чарки, бокали, фужери, чашки з блюдцями, кавники), сувенірні та церковні чаші, кубки, сувеніри, медалі тощо;

- виробництво промислової продукції.

Способи виробництва можуть бути з власної і давальницької сировини. Друга практика стає все більш популярною в бізнес-схемах організації виробничого процесу. З моменту введення 10 % пенсійного збору різко зменшилася кількість виробників.

Вважаємо, що в пріоритеті має бути розвиток суб'єктів, які охоплюють різні напрямки виробництва й торгівлі. Хоча, з одного боку, це може сприяти монополізації ринку, проте, з іншого боку, така стратегічно важлива і специфічна сфера потребує становлення інституту відповідальності.

Якщо звертатись до статистичних даних, то одразу звертаємо увагу на ще одну суттєву проблему щодо вітчизняного ринку – брак офіційної інформації. Існують різні дані щодо кількості суб'єктів господарювання ювелірної промисловості України. З Інтернет-даних 2012 року таких налічувалось близько 7500, з яких більше 99% були недержавними (з огляду на це приватизація є закономірним процесом; інше питання, щоб вона відбувалась на прозорих засадах і зберегла традиції

господарювання попередніх років). В інших дослідженнях українських авторів з посиланням на дані Державної служби статистики України, знаходимо інформацію, що сьогодні в країні працює понад 1050 комерційних структур, які мають ліцензію на виготовлення коштовностей, і понад 4,5 тис. структур, які мають право на їх продаж в роздріб [9, с. 174]. За 2016 рік найбільше ювелірних товарів було виготовлено із срібла, а найменше – із платини; це свідчить про те, що виробники в умовах економічної кризи намагаються зберегти виробничі потужності за рахунок виготовлення більш дешевої ювелірної продукції [9, с. 174].

Здійснити комплексний статистичний аналіз ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння дуже складно. До ліквідації Державної пробірної служби України у вільному доступі в мережі Інтернет була інформація зі звітів про результати її роботи. Останній – за 2009 рік. Вибірковим є представлення звітів державних ювелірних підприємств. На окремих порталах можна знайти огляди ювелірного ринку, однак за певну плату. Для прикладу, на сайті «<http://www.marketing.net.ua>» доступ до даних, серед яких також аналіз ринку ювелірних виробів України, Росії, Великобританії, Італії, Індії, США та інших країн, світу загалом, вимагає реєстрації, що є платною і для фізичних осіб коштує 2287 грн на місяць. З огляду на фінансові можливості дослідників такі витрати обмежують їхню мотивацію до відповідних досліджень.

Наголошуємо, що формування і публічність офіційних статистичних даних щодо тенденцій розвитку вітчизняного ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння України, більше того, з деталізацією в регіональному розрізі, є обов'язковою умовою наукових обґрунтувань пріоритетів його подальшого розвитку.

До основних недоліків розвитку вітчизняного ринку додамо також дуже серйозну, можна сказати основоположну проблему. Мова йде про відсутність власної сировинної бази та залежність від імпорту іноземної сировини, адже сьогодні розробка родовищ і промисловий видобуток дорогоцінних металів в Україні не ведуться; відсутність розроблених родовищ і видобутку дорогоцінних металів в Україні пояснюється браком власних коштів та іноземних інвестицій, високим ступенем ризику цих інвестицій, низькою рентабельністю видобутку, спротивом місцевого населення до реалізації програм з видобутку, високою вартістю підготовки родовища до освоєння і тривалим терміном окупності проекту металодобування [9, с. 174-175, 10, с. 64-65]. Вирішення цього питання потребує регламентування продажу землі та гарантування державою можливостей інвесторів здійснювати відповідні розробки.

Існування великої кількості проблем вітчизняного ринку вимагає виділення пріоритетних з них у співставленні до можливих наслідків. Такі проблеми доцільно розділяти на управлінські, підприємницькі, ресурсні і секторальне. Авторське їх бачення відображене на рис. 2.

Рис. 2. Ключові проблеми розвитку вітчизняного ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння: сучасний контекст

Джерело: побудовано автором

Звертаємо увагу на ще одну проблему вітчизняного ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння. Мова йде про ситуацію стихійного видобутку бурштину. Це яскравий приклад секторальної проблеми, зумовленої тінізацією сфери видобутку, слабкістю державних важелів впливу в умовах домінування суб'єктних інтересів, завуальованих політичними рішеннями. Лише через 2 роки після заострення (оприлюднення в ЗМІ) ситуації з видобутком бурштину почалось хоч якимось врегулювання ситуації – шляхом надання спеціальних дозволів на геологічне вивчення з дослідно-промисловою розробкою та видобуванням. Вирішення даної ситуації є вкрай важливим як у контексті розвитку вітчизняного ринку виробів з дорогоцінного каміння, так і в контексті формування культури надкористування. За інших умов говорити про вартісне відновлення добування золота в Україні неможливо. Ситуація з бурштином також є негативним взірцем, як ресурсний потенціал нашої держави незаконним шляхом використовують інші держави у

розвитку власної ювелірної галузі. За умов відсутності практики золотодобування в Україні, відсутності запасів срібла такий стан речей є серйозним викликом для українського суспільства.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На основі вищезазначеного, слід підсумувати, що вітчизняний ринок виробів з дорогоцінних металів і каміння перебуває на етапі формування. Перспективи розвитку ринку мають орієнтуватись на цілі сталості з балансуванням економічних, екологічних і соціальних інтересів. Вважаємо, що поки центровим питанням у забезпеченні розвитку ринку виробів з дорогоцінних металів і каміння України є формування належного інформаційного забезпечення, без публічності якого неможливо побудувати комунікаційну платформу для фахівців та науковців. Таким чином, потрібний більший процес впливу громадськості на прийняття урядових рішень з метою формування конкурентних

ринкових умов у сфері виробництва з дорогоцінних металів і каміння. Тому подальші дослідження автора будуть орієнтовані на вироблення рекомендацій щодо

важелів впливу громадянського суспільства на механізми державного управління в даній сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контроль за операціями з ними: Закон України від 18.11.1997 року № 637/97-ВР: Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/637/97-%D0%B2%D1%80/page>.
2. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення, напівдорогоцінного каміння...: Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва Міністерство фінансів України від 26.12.2000 року № 82/350 (втратив чинність): Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0024-01>.
3. Виробництво ювелірних і подібних виробів: Клас 32.12: КВЕД-2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/32/KVED10_32_12.html.
4. Луців, Н. В. Проблеми та основні тенденції розвитку вітчизняного ринку ювелірних виробів / Н. В. Луців // Товарознавство та інновації. – 2012. – Вип. 4. – С. 79-89.
5. Семенюк, К. М. Державне регулювання розвитку ювелірної галузі в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.02 / К. М. Семенюк; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. – Харків, 2015. – 20 с.
6. Чиж, Л. Особливості відмивання грошей на ринку дорогоцінних металів / Л. Чиж [Електронний ресурс] // Ефективна економіка. 2012. – № 1. – Режим доступу: <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=887>.
7. Семенюк, К. М. Нормативно-правова складова державного регулювання ювелірною галуззю в Україні: стан і перспективи / К. М. Семенюк // Економіка та держава. – 2013. – № 11. – С. 145-148.
8. Інформація щодо прозорості діяльності державного підприємства «Львівський державний ювелірний завод» за I півріччя 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zoloto.lviv.ua/dialnist/2015.pdf>.
9. Дідорук, М. Проблеми та основні тенденції розвитку вітчизняного ринку ювелірних товарів / М. Дідорук // Реформування економіки України як фактор забезпечення сталого розвитку. Матеріали VI Всеукраїнської студентської наукової Інтернет-конференції, м. Чернівці, 31 березня 2017 р. – Чернівці: ЧТЕІ КНТЕУ, 2017. – 212 с. – С. 173-175.
10. Попівняк, Ю. М. Проблеми функціонування ювелірної промисловості України у світовому контексті та шляхи їх розв'язання / Ю. М. Попівняк // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 9. – С. 62-69.

REFERENCES

1. The Law of Ukraine «Pro derzhavne rehulyuvannya vydobutku, vyrobnytstva i vykorystannya dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnya ta kontrol' za operatsiyamy z nymu» (1997). Retrieved from <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/637/97-%D0%B2%D1%80/page>.
2. Nakaz Derzhavnoho komitetu Ukrayiny z pytan' rehulyatornoyi polityky ta pidpryyemnytstva Ministerstvo finansiv Ukrayiny «Pro zatverdzhennya litsenziynykh umov provadzhennya hospodars'koyi diyal'nosti z vyrobnytstva dorohotsinnykh metaliv i dorohotsinnoho kaminnya, dorohotsinnoho kaminnya orhanohennoho utvorennya, napivdorohotsinnoho kaminnya...» (2000). Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0024-01>.
3. Vyrobnytstvo yuvelirnykh i podobnykh vyrobiv: Klas 32.12: KVED-2010 Retrieved from http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/32/KVED10_32_12.html.
4. Lutsiv, N. V. (2012). Problemy ta osnovni tendentsiyi rozvytku vitchyznyanoho rynku yuvelirnykh vyrobiv. *Tovaroznnavstvo ta innovatsiyi*, 4, 79-89.
5. Semenyuk, K. M. (2015). *Derzhavne rehulyuvannya rozvytku yuvelirnoyi haluzi v Ukrayini* (Unpublished doctoral dissertation). National Academy for public administration under the President of Ukraine, Kharkiv.
6. Chyzh, L. (2012). *Osoblyvosti vidmyvannya hroshey na rynku dorohotsinnykh metaliv*. Retrieved from <http://www.m.nayka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=887>.
7. Semenyuk, K. M. (2013). *Normatyvno-pravova skladova derzhavnoho rehulyuvannya yuvelirnoyu haluzzyu v Ukrayini: stan i perspektyvy*. *Ekonomika ta derzhava*, 11, 145-148.
8. *Informatsiya shchodo prozorosti diyal'nosti derzhavnoho pidpryyemstva «L'viv's'kyy derzhavnyy yuvelirnyy zavod» za I pivrichchya 2015 roku*. Retrieved from <http://zoloto.lviv.ua/dialnist/2015.pdf>.
9. Didoruk, M. (2017). *Problemy ta osnovni tendentsiyi rozvytku vitchyznyanoho rynku yuvelirnykh tovariv*. *Reformuvannya ekonomiky Ukrayiny yak faktor zabezpechennya staloho rozvytku*. Chernivtsi (Ukraine), 173-175.
10. Popivnyak, Yu. M. (2013). *Problemy funktsionuvannya yuvelirnoyi promyslovosti Ukrayiny u svitovomu konteksti ta shlyakhy yikh rozv'yazannya*. *Actual problems of Economics*, 9, 62-69.

Иванишина Галина Сергеевна. ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ РЫНКА ИЗДЕЛИЙ ИЗ ДРАГОЦЕННЫХ МЕТАЛЛОВ И КАМНЕЙ В УКРАИНЕ: СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВЫ

В статье исследованы основные тенденции развития отечественного рынка изделий из драгоценных металлов и камней. Изложена теоретическая сущность рынка, который формирует производственный и операционный сегменты. Отмечено, что рынок изделий из драгоценных металлов и камней следует рассматривать как механизм согласования спроса и предложения на стратегически важные ресурсы – драгоценные металлы, драгоценные камни, драгоценные камни органогенного образования и полудрагоценные камни. Приведено схематическое отображение структуры рынка изделий из драгоценных металлов и камней согласно его специализации. В части предложения, производственном сегменте указано на объекты переработки и обработки, в операционном сегменте – на объекты операций и торговли. В части спроса определены основные субъекты рынка, а именно государство, банки и финансово-кредитные учреждения, бизнес (дальнейшая переработка, торговля), межбанковская валютная биржа и т.д. Представлено авторское видение основных проблем отечественного рынка, которые проявляются в управленческом, предпринимательском, ресурсном и секторальном аспектах. Описаны ключевые проблемы, решение которых определяет перспективы дальнейшего развития рынка изделий из драгоценных металлов и камней Украины. Обозначены проблемность и следственная деструктивность несоблюдения производителями требований законодательства Украины в сфере применения технических регламентов и стандартов, недостатки нормативно-правового регулирования в целом. Решение этой проблемы требует внедрения международных стандартов качества. Обращено внимание на риски неэффективной системы контроля качества изделий из драгоценных металлов и камней в Украине, следствием чего является неконкурентоспособность отечественной продукции, ослабление позиций отечественного рынка по экспортным потенциалам. Отдельно акцентировано внимание на проблеме отсутствия надлежащего информационного обеспечения, затруднение возможности анализа тенденций развития рынка отечественными учеными и специалистами. В итоге определено, что перспективы развития рынка следует ориентировать на решение острых проблем, связанных с недостатками государственного управления, сырьевой импортозависимости, неэффективной системой управления качеством, несовершенной конкурентной средой, технической обработкой отдельных материалов, нехваткой статистической информации и практикой секторальных проблем вроде ситуации со стихийной добычей янтаря.

Ключевые слова: рынок изделий из драгоценных металлов и камней, ювелирные изделия, контроль качества изделий, конкурентная среда рынка.

Ivanyshyna Galina S. THE FUNCTIONING OF MARKET OF PRECIOUS METALS AND STONES IN UKRAINE: CURRENT STATE AND PERSPECTIVES.

The article researches the main developmental trends of the domestic market of the items made of the precious metals and stones. The theoretical essence of the market shaped by the production and operational segments has been set forth herein. It is specified that the market of items made of the precious metals and stones should be viewed as the mechanism of coordination of the demand and supply in relation to the strategically essential resources like the precious metals, the precious stones, the precious stones of organic sediments, and the semi-precious stones. The reader is offered a schematic presentation of structure of the market of the items made of the precious metals and stones according to its specialization. In the supply part the production segment deals with the units of processing and treatment, while the operational segment points out to the units of operations and trade. The demand part determines the main market entities, that is, the government, the banks and financial institutions, the businesses (further processing and trade), the interbank currency exchange, the foreign entities, and the household consumers. The author's vision of the main problems of the domestic market most evident in the managerial, entrepreneurial, resource and sector aspects is explained herein. The key problems the resolution of which determines the prospects for further development of Ukrainian market of the items made of the precious metals and stones have been described. The problems and consequences of non-compliance by manufacturers with the requirements of Ukrainian legislation in the area of application of technical regulations and standards, and the shortcomings of regulatory and legal regulation in general, have been outlined first of all. Resolution of this problem requires implementation of the international quality standards. It is necessary to pay attention to the risks associated with the inefficient quality control system of the items made of the precious metals and stones in Ukraine that results in uncompetitiveness of the national products, decrease of the export potential of the national products. It is reinforced that lack of the proper informational support hinders the possibilities of the national scientists and experts to analyze the market development trends. It has been concluded in the summary that the market development prospects should be directed into the area of resolution of the relevant problems associated with insufficient government regulation, import dependence of the raw materials, inefficient product quality control system, inadequate competitive environment, technical backwardness in the processing of certain materials, lack of statistical data and common practice of the sector problems like that of the illegal amber mining.

Keywords: market of precious metals and stones, jewelry, quality assurance products, competitive environment of market.

Одержано 12.10.2017 р.